

3. Члек О. В. Дитиноцентризм як головний маркер освітнього процесу в Новій українській школі. *На Урок: освітній проєкт*. 2022. URL: <https://naurok.com.ua/ditinocentrizm-yak-golovniy-marker-osvitnogo-procesu-v-noviy-ukra-nskiy-shkoli-273710.html>
4. Дитиноцентризм: погляд Нової української школи. *OSVITA.UA*. 2021. URL: <https://osvita.ua/school/method/85209>
5. 50 звичок успішних людей в інфографіці / команда авторів Моноліт Bizz. Харків : Моноліт Bizz, 2024. 112 с.

СОЦІАЛЬНА АДАПТАЦІЯ ТА СОЦІАЛІЗАЦІЯ ОСІБ СТАРШОГО ВІКУ З ОБМЕЖЕНИМИ РУХОВИМИ МОЖЛИВОСТЯМИ ДО СУЧАСНИХ РЕАЛІЙ ЖИТТЯ, ШЛЯХОМ ДИДЖИТАЛІЗАЦІЇ ТА ЗАЛУЧЕННЯ ДО ОН-ЛАЙН ЗАХОДІВ

Корчан Наталія

Благодійна організація «Полтавський єврейський фонд Хесед Нефеш»

nataly.korchan@gmail.com

Горулько Марина

Благодійна організація «Полтавський єврейський фонд Хесед Нефеш»

aniram3040@gmail.com

Важливо не те, в якому будинку ти живеш.

Щастя не в цьому. Важливий твій образ

думок і турбота про ближніх.

Людина повинна допомагати тим,

кому, крім неї, допомогти нікому.

Террі Гудкайнд

Соціальна інклюзія означає процес створення середовища, в якому всі люди можуть брати повну та рівну участь в економічному, соціальному, освітньому та культурному житті своїх громад. Концепція соціального залучення має багату та складну історію, яка розвивалася під впливом широкого спектру політичних, соціальних та економічних факторів [3].

Модернізація класичних моделей соціальної держави у напрямку набуття ними характеристики «цифрові», видається можливою за досягнення достатнього рівня цифрової грамотності усіх громадян, зокрема й похилого віку.

Цифровізація дає цій віковій групі додаткові можливості навчатися, залишатися активними членами спільноти, особливо, якщо їхня фізична мобільність з якихось причин обмежена. Технології здатні запобігти сегрегації осіб похилого віку, спростити передачу інформації [4].

Можливість користуватися цифровими послугами здатна позитивно вплинути на життя літніх людей, покращити його якість, підвищити персональну незалежність[5].

Постановка проблеми. У сучасному світі люди похилого віку стикаються з викликами, які супроводжують процеси інновацій та цифровізації,

проте далеко не завжди успішно адаптуються до них. Цифрова грамотність стає однією з ключових навичок для життя у нинішніх реаліях, адже вона вимагає від людини швидкого засвоєння нових знань, прийняття викликів та готовності до постійного навчання. Проте чи здатні люди старшого віку опанувати ці вимоги? Адже цифрова грамотність виходить далеко за межі звичайного користування гаджетами.

Швидкий розвиток новітніх технологій і цифровізація суспільства створюють бар'єри для літніх людей, ускладнюючи їхню інтеграцію в сучасне суспільство. У контексті глобальної модернізації важливо враховувати, які фактори сприяють чи, навпаки, обмежують використання літніми людьми цифрових технологій для взаємодії із суспільством і державою. Це породжує ключове запитання: чи можна цифрову грамотність вважати засобом або умовою інтеграції людей похилого віку в сучасну реальність?

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Рівень цифрової грамотності в Україні є нижчим за загальноєвропейський. Згідно з даними соціологічного дослідження 53 % українців володіють цифровими навичками нижче базового рівня. А 47 % громадян зацікавлені в навчанні цифрових навичок [2]. Життєві зміни в зв'язку з віком у центрі уваги таких західних дослідників, як Т. Херевен, К. Адемс, С. Ірвін, Л. Морган. Соціальні та економічні перспективи старіння розкриваються в працях К. Естеса, А. Гілмарда, А. Волкера, Л. Форстера. Питання успішного та активного старіння виступали предметом досліджень П. Балтса, С. Чепмена, Р. Хавігхарста, К. Будіні та ін. [2].

Також питання цифрової інклюзії, доступності та соціальної диджиталізації у монографії розглядає Г. Давиденко. Питання цифрової грамотності людей похилого віку піднімає Н. Уманець. Соціальну роботу з людьми похилого віку по всіх напрямках, включно із цифровою грамотністю у навчальному посібнику розкриває І ванова та інші.

У кожному суспільстві склалися негативні стереотипи про людей похилого віку як консервативних, некомпетентних, забудькуватих, слабких, хворих, із застарілими поглядами на життя, що може призвести до різних форм соціального відторгнення, у тому числі і цифрового. Покоління літніх людей називають «транзисторами», бо транзистори були своєрідним «гаджетом» «мовчазного покоління» і покоління «бєбі-бумєрів». Протягом останніх років існування «цифрового розриву» визнано наслідком звичайної прогалини у знаннях літніх людей, які пов'язані із комп'ютерними, інформаційними технологіями, комунікаційними мережами [1].

Каталізатором та розумінням потреб таких цифрових перетворень, власне, стала пандемія COVID-19, а тепер цей процес ще прискорила війна з росією. Доступ до засобів цифрового зв'язку та часте використання інтернету стали необхідністю не тільки у професійному житті. Користуватися інтернетом та інтегруватися у цифрову епоху повинні тепер вміти абсолютно всі [2].

Що стосується комп'ютерних та інформаційних технологій, то простежуються певні проблеми у покоління 60+ в їхньому освоєнні. Літнім людям доводиться набагато важче: незнання базових понять ускладнює сприйняття, багато хто відчуває труднощі з засвоєнням нової інформації через

те, що вона ніяк не співвідноситься з їхнім попереднім досвідом, сумніваються у своїх здібностях, тому що, на жаль, не завжди отримують підтримку свого оточення [2].

Але в умовах відсутності необхідного обладнання, цифрових комп'ютерів, ноутбуків, телефонів, гаджетів, що є характерним для більшості українців похилого віку, можуть перериватися зв'язки з оточенням, збільшуватися соціальна ізоляція, відбуватися «цифровий розрив» [6].

Мета статті. Розглянути питання соціальної адаптації та соціалізації осіб старшого віку з обмеженими руховими можливостями до сучасних реалій життя, шляхом диджиталізації та залучення до он-лайн заходів.

Виклад основного матеріалу. Питання цифрової інклюзії, доступності та соціальної диджиталізації людей похилого віку постійно піднімає Благодійна Організація «Полтавський єврейський фонд ХЕСЕД НЕФЕШ».

Міжнародна громадська організація Центр «Америкен Джуїш Джойнт Дистриб'юшн Коміті Інк.» керуючись Законом України «Про благодійну діяльність та благодійні організації» та іншими нормативними актами українського законодавства, що регулюють порядок здійснення благодійної діяльності у рамках програми «Давай підключимось!» «Let's Get Connected!» Project, а саме проекту «JOINTECH» «Турботливий зв'язок» закупили 102 смартфона.

«JOINTECH» «Турботливий зв'язок» це грантовий проект. Грантом у рамках цих організацій називається: благодійна пожертва у вигляді коштів та інших ресурсів, що надаються Благодійником для реалізації Проекту благодійної діяльності. Проект благодійної діяльності – програма проведення цільових благодійних заходів Організації, що відповідають її статутним цілям та завданням і потребують підтримки Благодійника.

Проект «Давай підключимось!» створений для підтримки активного та благополучного життя людей похилого віку, розширення кола їх особистого спілкування.

Мета проекту – навчити клієнтів використовувати сучасні технології для повсякденного використання та участі в онлайн заходах Хеседа. Навчання та підключення клієнтів проводиться на основі наявних у них або виданих ним пристроїв. Проект по навчанню та приєднанню до заходів клієнтів, які не мають особистих пристроїв це «JOINTECH» або «Турботливий зв'язок». На даний момент проект працює у 6 країнах, серед них у Грузії, Молдові, Ізраїлі, Азербайджані та Україні. В Україні проект «JOINTECH» «Турботливий зв'язок» працює у 16 регіонах, до нього підключені на сьогодні більше 3 500 учасників.

Учасниками проекту є люди, віком більше 65 років, не мають своїх особистих смартфонів. Хочеться зазначити, що більшість з них маломобільні, лежачі і вже довготривалий час не виходять за межі свого помешкання. У період вимушеної ізоляції загострюється почуття самотності та проявляється необхідність почуватися частиною колективу, великої сім'ї, соціуму в цілому. On-line програми Денних Центрів, клубні унікальні програми стали одним з

основних засобів зв'язку наших клієнтів з єврейською громадою, зовнішнім світом.

Під час видачі адаптованого телефону керівник проекту проводив індивідуальне навчання кожного учасника. Для додаткової інформованості є розроблена і надрукована повна, докладна, покрокова інструкція, яку видали кожному.

Благодійна Організація «Полтавський єврейський фонд ХЕСЕД НЕФЕШ» на даному етапі проекту «JOINTECH» «Турботливий зв'язок» працює із 100 клієнтами. Ще 20 клієнтів задіяні у програмі «Давай підключимося!», тобто підключаються до онлайн заходів із своїх пристроїв.

У рамках проекту проводяться онлайн заходи з різноманітною тематикою: з історії, культури, традицій єврейського народу; якість життя у літньому віці (здорове харчування, профілактика захворювань); щоранку проводиться зарядка он-лайн; консультації юриста; зустрічі із істориком-культурологом; заняття із психологами; зустрічі із лікарем і багато іншого.

Висновок. Одним із засобів розумного старіння є використання людьми похилого віку сучасних цифрових технологій. Інтернет-підтримка може допомогти покращити послуги для літніх людей, ефективно задовольнити їхні потреби, підвищити особистісну компетентність, підтримувати зв'язки між поколіннями, контакти із всіма членами сім'ї розширити коло спілкування і соціальну залученість у життя громади і суспільства. Це може стати ефективним способом покращення їхнього фізичного і психічного здоров'я, когнітивних здібностей; викликати почуття задоволеності своїм життям; зміцнити стосунку з родиною і друзями, почуття власної ефективності, незалежності та самозростання; зменшити почуття самотності; сприяти соціальній інтеграції та підвищити якість життя [6].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Іванова І. Б. Соціальна робота з людьми похилого віку : навч. посіб. Київ : Університет «Україна», 2023. 220 с.
2. Уманець Н. А. Цифрова грамотність як інструмент включення людей похилого віку у сучасне суспільство. *Духовність особистості: методологія, теорія і практика* : зб. наук. пр. 2023. Т. 1. № 3 (107). С. 203–211.
3. Давиденко Г. Цифрова інклюзія та доступність: соціальна діджиталізація : монографія. Вінниця : ТВОРИ, 2023. 240 с.
4. Batut L. Opinion of the European Economic and Social Committee on the digital pillar of growth: E-seniors, a potential 25 per cent of the European population (own-initiative opinion). *Journal officiel de l'Union européenne C* 389/28. 2016. P. 28–34. URL: <https://www.eesc.europa.eu/en/our-work/opinions-information-reports/opinions/digital-pillar-growth-e-seniors-potential-25-european-population-own-initiative-opinion>
5. Czaja S. J. The role of Technology in Supporting Social Engagement among Older Adults. *Public Policy & Aging Report*. 2017. № 27 (4). P. 145–148.

6. Yang H., Chen H., Pan T., Lin Y., Zhang Y., Chen H. Studies on the Digital Inclusion Among Older Adults and Quality of Life – A Nanjing Example in China. 2022. *Frontiers in Public Health*. Vol. 10. P. 1–11. URL: https://www.researchgate.net/publication/360542345_Studies_on_the_Digital_Inclusion_Among_Older_Adults_and_the_Quality_of_Life-A_Nanjing_Example_in_China

СОЦІАЛІЗАЦІЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ PUSH SCHOOL ПІД ЧАС ІВЕНТУ «ДЕНЬ ТВОРЧОЇ ПЕРЕРОБКИ»

Корецька Валерія

Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка
valeria.korecka@gmail.com

Науковий керівник: Куторжевська Любов

Соціалізація – історично зумовлений процес розвитку особистості, придбання і засвоєння індивідом цінностей, норм, установок, зразків поведінки, що притаманні даному суспільству; це процес входження людини в суспільство разом із її соціальними зв'язками та інтеграцією в різні типи соціальних спільнот, унаслідок чого відбувається становлення соціального індивіда, – стверджують науковці І. Д. Зверева, О. В. Беспалько, А. В. Калініна, Г. М. Лактіонова, Ж. В. Петрочко, С. Я. Харченко [2, с. 79]; це – форма підтримки та надання конкретній особі, сім'ї, групі осіб комплексу правових, психологічних, соціально-педагогічних, соціально-економічних, соціально-медичних інформаційних послуг впродовж певного (часто тривалого) часу. Соціалізація здобувачів освіти є одним із ключових аспектів їхнього розвитку, оскільки формує важливі навички, такі як спілкування, співпраця та критичне мислення. Останніми десятиріччями, – переконують дослідники, – відбулися суттєві зміни не тільки в розумінні професійною спільнотою сутності і призначення соціальної роботи, а й у теоретичному підґрунті її практики: оновлюється не лише репертуар технік і інтервенцій, що використовують соціальні працівники, а й теорія соціальної роботи як сукупність уявлень і концепцій, що відбивають тенденції розвитку професії [1, с. 81].

Відомо, формування творчої особистості, здатної до самореалізації в сучасному світі, є одним з найбільш актуальних завдань освіти. Випускник Нової української школи повинен бути не тільки цілісною всебічно розвинутою особистістю та патріотом з активною позицією, а ще й інноватором, здатним змінювати навколишній світ, розвивати економіку, конкурувати на ринку праці, вчитися впродовж життя. Тому вчитель має ставити за мету формування творчої, компетентної особистості, яка інтегрує знання, уміння, навички для вирішення завдань у професійній діяльності, у повсякденному житті, усвідомлюючи при цьому значущість результатів діяльності для своєї держави в майбутньому [3]. Сьогодні в Україні відбувається становлення нової системи освіти, орієнтованої на міжнародний освітній простір. Цей процес супроводжується змінами в педагогічній теорії і практиці: пропонується новий